

Béküljétek ki!

Időpont: 1960. március 27. Böjt 4. vasárnapja

Helyszín: Győr - Öregtemplom

Oltári ige: János 11,32-46

Igehirdetési alapige: 2Kor 5,14-21

Ének: 175, 774.

Mert a Krisztusnak szerelme szorongat minket, Úgy vélekedvén, hogy ha egy meghalt mindenkiért, tehát mindazok meghaltak; és azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, aki érettök meghalt és feltámasztatott. Azért mi ezentúl senkit sem ismerünk test szerint; sőt ha ismertük is Krisztust test szerint, de már többé nem ismerjük. Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régiek elmúltak, imé, újjá lett minden.

Mindez pedig Istentől van, aki minket magával megbékéltetett a Jézus Krisztus által, és aki nekünk adta a békéltetés szolgálatát; Minthogy az Isten volt az, aki Krisztusban megbékéltette magával a világot, nem tulajdonítván nekik az ő bűneiket, és reánk bizta a békéltetésnek ígését.

Krisztusért járván tehát követségben, mintha Isten kérne mi általunk: Krisztusért kérünk, béküljétek meg az Istennel. Mert azt, aki bünt nem ismert, bünné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk ő benne.

Ima: Urunk, Jézus Krisztusunk! Köszönjük Neked, hogy Te ott jársz a halottak birodalmában, a temetőben, az oszladozó halottak között és az élet piacán is a lelki halottak között s mindenütt életre hívod a halottakat. Mi is halottak vagyunk, kérünk szólaltasd meg, keltsd életre süket fülünket igéddel, oldjad el kötelékeinket és támassz fel bennünket új életre a Te dicsőségedre.

Ámen.

A mai napra, böjt negyedik vasárnapjára kirendelt igehirdetési alapige ha egybeszövődő egésznet alkot is, mégis könnyen két részre bontható. Az egyik elméleti fejtegetés, a másik felszólítás és könyörgés. Nemcsak tartalomban különbözik egymástól ez a két rész – úgy is mondhatnánk - stílusban is. Az első rész mondanivalóját tanító józansággal, higgadsággal, tárgyilagos intellektuális magyarázattal akarja közel hozni az olvasóhoz vagy a hallgatókhoz; a másik része azonban, mint valami hatalmas nagy fortyogó kazánban, úgy forr benne az érzelem, az indulat s a szenvedély. Mindkét kérdés szívügye az apostolnak, szívügye az is, hogy megértsék azt, amit a tanítói részben mondani akar, de egészen világos, hogy még inkább szívügye az a felszólítás, könyörgés, melynél mintegy szívét teszi ki hallgatói elébe és úgy mondja: Béküljétek ki az Istennel!

Azt hiszem szabad nekünk e két részre szakítható igének csupán csak ezt a második részét elővenni ma. Tehetjük ezt annál is inkább, mert ugyanennek a szakasznak első része a közeljövőben újra a gyülekezet elé fog kerülni, hiszen ennek a szakasznak első pár verse a nagypénteki igehirdetés alapjául fog szolgálni. E szakasz második része pedig ezt a nagy felszólítást és könyörgést mondja: Békülj ki az Istennel!

Ahol erre a felszólításra szükség van, ott nincs békesség! Ahol nincs békesség, ott háborúság van. Ahol háborúság van, ott harag van, ott valaki haragszik valakire, vagy valakik haragusznak egymásra. Ezzel az igével kapcsolatban azért először azt a kérdést kell feltennünk a magunk számára: Ki van haragban kivel? Az apostol meggyőződése szerint:

1./ Az ember haragszik Istenre!

Az ember azt várná, hogy az az apostol, aki annyit látott az akkor ismert világból, nemcsak külső látás, hanem belső valóság szerint is látott mindent, aki a keresztyén gyülekezetben olyan sokszor volt kénytelen fájdalmasan tapasztalni a széthúzás és engesztelhetetlen haragtartás szomorú példáit, az arról fog beszélni, hogy az ember haragszik az emberre. Pedig világos, hogy az apostol ebben az igében, - anélkül, hogy az előbb említett tétel igazságát csak egy pillanatra is kétségbe vonná, - arra akarja a figyelmet irányítani, hogy az ember haragszik az Istenre. A végén, a szakasz 20. versében ezt mondja: „... *Krisztusért kérünk: békéljete meg az Istennel.*”

Egy kicsit talán nagyzolásnak látszik emberről azt mondani, hogy haragszik Istenre. Nem olyan ez, mintha a parányi kis porszem akarna fellázadni a hősipkás hegyóriások ellen? Vagy a halkán csörgedező kis csermely akarná túlkiabálni a viharzó, hullámot tajtékozó tenger morajját? Akármennyire így is van s nagy az aránytalanság Isten és ember között, - nyugodtan azt is mondhatnánk – szemtelenség az ember részéről azt gondolni, hogy én az ember haragudhatok Istenre, - ez mégis valóság. És ebben az az érdekes, hogy ezt a valóságot nem a szemmel legkönnyebben látható, füllel legkönnyebben hallható, könnyen érzékelhető tapasztalatok igazolják. Mert mi sem volna könnyebb, mint azt bizonyítani, mennyi istenkáromlással, gyalázkodással, Istenről való tiszteletlen, aljas beszéddel van tele a világ. Hát kell ennél kézzelfoghatóbb bizonyíték arról, hogy az ember haragszik Istenre?

Ez nem bizonyíték! Nem bizonyíték azért, mert Istenre haragudni csak az képes, aki legalább annyit hisz, hogy van Isten. Legalább ennyit. Azok az emberek pedig, akik az ajkukon csak piszkos módon tudnak Istenről beszélni, akiknek ajkáról csak úgy folyik az istenkáromlás és káromkodás, azok nem hiszik, hogy van Isten. Mert ha hinnék, hogy van, akkor nem mernének róla így beszélni, de csak azért beszélnek így, mert nem hiszik, hogy van Isten. Más kérdés az, hogy mennyiben tartozik ez a józan emberi gondolkodáshoz és mennyire súrolja a balgatag ostobaság és bolondság határát az, ha valaki olyan valakit szid, aki szerinte nincs.

Más dolgok azonban azok, melyek világosan mutatják, hogy az ember haragban van az Istennel. Ismétlem: csak aki hisz Istenben, az lehet haragban Istennel. Ez a harag jelentkezik mindenekelőtt az Istennel szemben való kritikában. Nyugodtan mondhatnánk – ha valakinek ezen a világon, akkor Istennek joga lenne azt mondani: hódolat illet engem, nem pedig bíráló! Isten mégsem zárkózik el az elől, hogy az apró, törpe kis ember, aki képtelen nagy isteni távlatokban gondolkodni, dolgoknak mélységét meglátni, az próbál bírálóat gyakorolni Istenről.

Nézzétek János evangéliumának 11. fejezetében Lázár feltámasztásának történetét. Az oltár előtti szent ige világosan mutatja, hogy a hívő ember is kritikával nézi Isten magatartását. Mikor Jézus a bethániai temetőben megáll, akkor Mária megmondja neki: Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg az én testvérem! És Márta, mikor Jézus Krisztus a követ el akarja hengeríttetni a sír szájáról, mintha le akarná fogni Jézus kezét és meg akarná akadályozni parancsa teljesítését, úgy mondja: Ne Uram, hiszen már negyednapos halott, szaga is van már neki! És nemcsak Mária és Márta, hanem az ott jelenlévő zsidókról is azt olvassuk, hogy kritikával illetik Jézus magatartását. Azt mondják: ez, aki annyi csodát tett és tudott cselekedni, aki a vaknak szemét is megnyitotta, nem tehette volna-e meg azt, hogy meggyógyítja időben ezt a szegény Lázárt? Figyeld meg testvérem, hogy ebben az egész történetben egy árva szót sem olvasunk arról, hogy Jézus Krisztus felháborodott volna ezen a magatartáson. Ellenben igenis olvasunk arról, hogy a szíve mélyéig megrendülve nézte, hogy mit tud még a hívő emberből is a rászakadt nyomorúság és halál csinálni! Nem is az a baj, hogy az ember kritikával illeti Isten magatartását, az a baj, hogy rossz indulatú ez a kritikája. Mert van kritika, mely mindenáron a hibát akarja megkeresni, azt felnagyítani és vele tekintélyét és becsületét

rombolni a másinak. És van olyan kritika, mely látja azt, ami nem helyes, de mellette látja azt is, ami helyes és amit neki is el kell ismerni. És ha nem is érti, vagy nem ért egyet azzal, amit nem ért és kifogásol, azért ott van benne valami jóindulatú készség arra, hogy majd, ha egyszer ezt is megérti, akkor el fogja tudni mondani: jó volt minden.

Hát testvérem, ez a rossz indulatú beállítást, az Isten világhatalmában mindig csak hibákat kereső magatartás mutatja azt, hogy az ember haragban van Istennel! És ez a harag nemcsak olyankor jelentkezik, mikor nagy világhatalmások történnek, nem csak olyankor, mikor megmozdul a föld és elsöpör egy várost a színeről, vagy beomlik egy bányák, meggyullad és ott maradnak családok és fiúk, akiket hiába várnak haza, nemcsak ezekben a megrendült pillanatokban, mikor az embernek megáll az esze és nem tudja megérteni, hogy ha van Isten és ha ezen a világon mindennek keresztül kell menni Isten kezén, akarátán és szívében, akkor hogyan történhet meg ilyen dolog a földön? Mikor ezek a kérdések szívünkre nehezdednek, gyöttrő világhatalmákká lesznek számunkra, akkor vesszük észre, hogy mi magunk is hányszor nézzük meg nem engedett indulattal Isten világhatalmának rejtélyét. Ha pedig ezek a kérdések, a világhatalmások rejtélyei nem világhatalmokban állnak elénk, hanem egyéni viszonylatban jönnek egészen közel hozzánk, akkor egyszerre megmozdul az emberi szív mélyén az indulat, a harag indulata: Nem jól csinálja Isten, amit csinál! Nem jól csinálja az úgynevezett jókkal, sem az úgynevezett gonoszokkal kapcsolatban sem a dolgot. A jókat olyan keményen fogja, hogy az embernek elmegy a kedve az istenfélelem követésétől, a gonoszokat meg olyan lazán fogja, hogy azok egészen elszemtelenednek a bűnben. Hát hol van itt a bölcs pedagógia? Isten nem jól csinálja, amit csinál, sem az én életemben, sem ellenségeim életében! Hányszor halljuk ezt a kijelentést: Ha én egyszer csak öt percre Isten lehetnék! Majd én megmutatnám, hogyan kell ezt a világot kormányozni!

Nem érzed testvérem, hogy nem rajtunk kívül álló emberekről van itt most szó, Pál apostol ezt a felszólítást itt egy keresztyén gyülekezetnek írja! Rólunk van szó: Ember! Keresztyén ember, Isten gyermeke, hívő gyülekezetnek tagja! – békélj meg Istennel!

Ez a harag sokféleképpen jelentkezhetik. Jelentkezhetik úgy, hogy egyszerűen csak bántódom Isten magatartása miatt. De jelentkezhetik úgy is, hogy fel vagyok háborodva ellene, sőt úgy is jelentkezik, hogy megtagadom Őt, nem veszem többé kezembe Isten üzenetét a bibliát és nem nyitom rá többé a diplomáját! Nem látod, hogy az Istennel való nemtörődömség, ezekben a kérdésekben mutatkozó közöny, ami általános e világon, az mind-mind annak bizonyítéka, amit itt Pál apostol megállapít, hogy az ember haragban van Istennel?

2./ Isten haragszik az emberre!

Pál határozottan megmondja azt is, hogy nemcsak az ember haragszik Istennel, hanem Isten is haragszik az emberre. A 18. versben ezt olvassuk: „*Mindez pedig Istentől van, aki minket magával megbékéltetett a Jézus Krisztus által...*” A 19. versben pedig így folytatja: „*Minthogy az Isten volt az, aki a Krisztusban megbékéltette magával a világot...*”

Miért volt szükség arra, hogy Isten kibékítessék az emberrel? Azért, mert Isten is haragszik az emberre. Ennek a kérdésnek van egy logikai része, mely igen könnyen elfogadható. Akinek szívében, gondolatvilágában csak egy kicsi is van abból a világosságból, melyet az írás ad nekünk erről a kérdéssel, az látja, hogy Istennek minden joga megvan arra, hogy haragudjék az emberre, s ne csak szomorúsága legyen az ember miatt, bántódjék felette, hanem arra is minden joga megvan, hogy haragudjon rá. Mi sokkal jobban haragudnánk Isten helyében az emberre, ha valaki úgy belerontott volna munkánkba, mint ahogy az ember belerontott abba a világba, melyet olyan nagyon szépnek és jónak teremtett az Isten. És ezt a világot az ember tökéletesen elrontotta.

Már szó volt arról, hogy az isteni világkormányzásnak milyen kritikai visszhangja támad az ember szívében. Ez mutat rá arra, milyen problémák merülnek fel akkor, mikor az embernek Istennel szemben táplált haragjáról gondolkodik. Az Isten emberrel szemben táplált haragjának is van ilyen problémája. Ezt az Isten hosszútűrése idézi elő. Ezen a világon ugyanis, nem nagyon látszik meg az, hogy Isten haragudna rá. E világra minden reggel felkel a nap és lenyugszik minden este és míg világ lesz, az ígéret és valóság szerint is minden évben van vetés és van aratás is, nappal és éjszaka, nyár és tél meg nem szűnnek. És igaz az is, amit Jézus így mond az Atyáról: Felhossa a napját mind a jókra, mind a gonoszokra, esőt ad az igazak és hamisak földjére. Hát hol van itt az Isten haragja?

Ha Isten haragja imitt-amott megmutatkozik is, mégis egyre világosabban látjuk, hogy az ember bűne s bűnére való isteni reakció nincs arányban egymással. Az ember bűne sokkal nagyobb, mint Isten haragja. Még azok az emberek is, akik nem hívő, csak egyszerűen gondolkodó szempontból nézik ezt a kérdést, azok is kénytelenek elismerni, hogy Isten haragjának imitt-amott való megmutatása inkább csak pedagógia Isten részéről, mellyel figyelmeztetni akar bennünket a vesszőre, botra és a korbácsra, mely neki rendelkezésére áll.

Hát hol van Isten haragja? Nyisd csak ki majd otthon a Jelenések könyvét testvérem és keresd meg ott, hogy mit felel a jelenések látoka erre a kérdésre: hol van az Isten haragja? Isten haragját a hosszútűrése gyűjti. Isten hosszútűrése nem azt jelenti, hogy nem törődik a bűnnel, nem törődik a bűn megbüntetésével, csak azt jelenti: Nem akarja a bűnös halálát, azt akarja, hogy megtérjen és éljen. A Jelenések könyve szerint Istennek külön angyalai vannak, akik gyűjtik Isten poharába az Ő haragját. Cseppenként hull bele, de egyre több lesz benne. Nem párolog el belőle és egyszer egészen megtelik. Nem tudjuk, mennyire van már tele, lehet, hogy már csak egyetlen egy csepp hiányzik belőle, s mikor színültig tele lesz a pohár, akkor az Úr megparancsolja angyalainak, hogy most öntsétek rá az én haragom poharának tartalmát erre a világra s akkor jön az utolsó ítéletnek minden borzalma. /Jel 16,1/ Ahol Isten haragjából, a pohár tartalmából egy csepp is leesik, ott felgyúl a pokolnak tüze, ott véroceánná válik a föld, pokollá és kinná lesz az emberek együttléte, ott felszabadul a Sátán minden hatalma. Jaj nekünk, ha majd Isten megmutatja, hogy Ő mennyire haragszik a bűnre!

Mikor így áll előttünk – így mondom – a két haragos, az ember meg az Isten, akkor felmerül a harmadik kérdés:

3./ Ki bírja tovább?

A haragot ugyanis nagyon nehéz bírni. A harag egyre nehezebb teherré válik. Egyre nehezebbé annak számára, akit érint és annak számára is, akinek szíve megtelik haraggal. Milyen teherré tud válni a harag az élmény elszürkülésével, idő múlásával értelmetlen, oktalan indulatnak tűnik fel az ember előtt, melytől szabadulni szeretne. Az ember vágyik a békesség után és akkor jön a negyedik kérdés:

4./ Ki tegye meg az első lépést?

A békesség útján ugyanis, mindig az első lépés a legnehezebb. A többi magától megy, csodálatosan gyorsan gördül tovább. Csak az első lépés, az kimondhatatlanul nehéz. Itt mindig felmerül a kérdés: Ki kezdje? Kezdje a másik! Ő kezdte a haragot, kezdje a bűnös! Én kész vagyok szívem teljes készségével fogadni a nyújtott békejobbot, de nyújtsa ki először a másik a kezét.

Nagyon emberi módon szólok erről a kérdésről, de egészen emberi, ahogyan Pál apostol is nézi a haragot tartó ember és a haragvó Isten egymáshoz való viszonyát. Itt is azon van a hangsúly, ki teszi meg az első lépést? Ki kezdi a békességet? Mert az embernek is teher. Az a hatalmas, nagy áldozati tömeg, melyet emberek a világ folyamán Isten kiengesztelésére

bemutattak, azok mind-mind azt mutatják, hogy nehéz elhordozni a harag állapotát Isten és ember között. De az ember az első lépést nem volt hajlandó megtenni. Az Édenkertben sem. Gondoltál-e valamikor is arra, hogy milyen csodálatos dolog történt volna, és hogyan fordult volna meg az egész világ történelme akkor, ha az első bűneset alkalmával, mikor Isten számonkérte Ádámot és Évát, ha akkor az ember nem azzal válaszol a számonkérő szóra, hogy egymást, meg Istent vádolja, hanem azzal, hogy Ádám leborul Isten színe elé és azt mondja: Bocsáss meg nékem, elfelejtkeztem parancsolatodról, vétkeztem, mert hallgattam a Sátán szavára. Tudsz-e még hinni nekem, még egyszer Atyám?

Ha elébe letérdelt volna Éva is és azt mondja: Nem úgy Atyám! Nem ő, én vagyok a vétkes! Én kívántam meg a tiltott gyümölcsöt, én szakítottam le s haraptam belőle. Én tudtam mit csinálok és mégis magammal rántottam Ádámot is a bűn szakadékába. Irgalmazz nékem! Könyörülj rajtam kegyelmes Istenem!

Mi lett volna, ha a békesség első lépését az ember tette volna meg Isten felé? De az ember nem tette meg. Az ember lehajtotta a fejét, szégyenkezett, talán haragudott is önmagára, de bocsánatkérő szó ajkára nem jött a számonkérés után és konok, makacs némasággal kimentek az Édenkert kapuján.

Oh ezért olyan kimondhatatlan nagy dolog testvéreim az, hogy az Isten tette meg az első lépést. Mert Ő tette meg! Már ott az első bűnesetkor, amikor kimondotta a nagy ígéretet, hogy Valaki fog születni az asszony magvából, aki a kígyó fejére fog lépni. Ez az ősevangélium. Az első lépés Istentől, a megsértett, megbántott, haragra és szenvedélyre ingerelt Istentől a bűnös ember felé.

Pál apostol nem győzött eleget beszélni arról, hogy Isten kezdeményezi a békét, a 18-21. versekben mondja, hogy Isten jön hozzánk. Az apostol egészen emberi módon látja ezt a kérdést és nem érzi blaszfémiának, hogy így néz reá: Az Úr Isten, a világ teremtője, az én Uram, akinek szívét megtapodtam, az jön felém és nemcsak azt csinálja, hogy békejobbot nyújt felém és azt mondja: béküljünk meg egymással, - ez is nagy dolog lenne, hanem azt mondja, - az embernek mondja: bocsáss meg nekem! Azért olyan mélységesen megrendítő Pál apostol számára mikor ezt írja: „*Krisztusért járván tehát követségben, mintha Isten kérne mi általunk: Krisztusért kérünk, béküljete meg az Istennel!*”

5./ A béke ajándék: Krisztus!

A békesség útján Isten nem jön üres kézzel. Hozza az Ő igazi béke-akaratainak bizonyítékát. A békesség útján ugyanis sokszor járnak az emberek hamisan: Szívben hidegre tett mélységes gyűlölettel, alkalmazkodó ügyességgel, érdekek előtérbe helyezésével, sérelmek ideiglenes elásásával. Isten meg akarja győzni az embert: én igazán akarom a békességet! Legdrágább ajándékomat hozom, amit senki e világon nem hozhat: a keresztet. A kereszten egyszülött Fiamat, azt a meggyötört Krisztust, azt a leköpdösött, kigúnyolt Valakit, aki tiérettetek és ti helyettetek magára vette Isten haragját. Krisztust bűnné tette értünk, hogy békesség lehessen Közte és köztünk.

6./ Mi vagyunk a békekövetek!

A békéltetésnek ezt a szolgálatát bízta Isten övéire, az egyházra. /19/. Ma is különösképpen erre kötelez minket ez Ige, de mindig is. Azért ma én sem tehetek mást, csak azt, hogy az én fájó szívű Uram és Istenem megbízásából az apostol mellé, letérdelek elétek, mint Krisztus követe és mondom néktek, mintha Isten kérne én általam a Krisztusért: Kérlek titeket, béküljete meg az Istennel!

Ámen.

Ima: Oh Urunk! Szívünk mélyéig megrendülünk arra a gondolatra, hogy Te nem azért küldesz követet hozzánk, hogy felszólíts minket, ellened lázadó alattvalóidat: adjátok meg magatokat! Te nem azért küldesz követeket hozzánk, hogy felszólíts minket, tőled függetlenített életű gonosz szolgákat: hódoljatok meg előttem! Még csak azért sem küldesz elsősorban követeket: térjete meg! – pedig mindegyik üzeneted és felszólításod igaz és jogos lenne. Te azért küldöd követed, hogy hirdesse: békülj meg én velem!

Oh Uram! Úgy szeretném a tékozló fiú történetét megfordítani és amikor Te jössz felém siető lépésekkel, a hazatalált gonosz ember felé örömmel szívedben, ajkadon a megbékélés drága evangéliumának igéjével, - akkor én az én nyomorult bűnös kezemet hadd tegyem oda ajkadra és hadd mondjam Neked: Ne mondd tovább Uram, Istenem! Ne, mert nem lehet kibírni azt a szeretetet és azt a kegyelmet, amellyel Te jössz felém, a haragos ember felé.

Oh kérünk, ajándékozz meg minket Szentlelkeddel, hogy a golgothai kereszt alatt nekünk mindig elég legyen kegyelmednek és békeakarotodnak pecsétjéül, a Te Fiad vére. Kérünk taníts meg minket megbékélni nemcsak Veled, de embertársainkkal, a világgal és önmagunkkal is, míg majd egyszer ott fenn Tenálad, örök örömben, örök békességben és örök egységben szerethetjük egymást.

Ámen.